

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ
ಎನ್‌ವಿರಾನ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಮೋಣ್ಟ್ ಗ್ರೂಪ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ
ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ

31 ಮೇ 2017 ರಂದು ಐಪಿಪಿ ಆವರಣ, ವಯಾಲಿಕಾವಲ್, ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ
ಕಾನೂನಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ, ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ
ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಪರದಿ

ತಯಾರಿಸಿದವರು:

ಅಪೂರ್ವ ಪಾಟೀಲ್

ನಮ್ಮತಾ ಕಾಬ್ರಾ

ಹರ್ಷವರ್ದನ ಭಾಟೆ

ಎನ್ವಿರಾನ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಮೋಣ್ಟ್ ಗ್ರೂಪ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪರಿವಿಡಿ

ವಿಷಯ	ಮುಟ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆ
1. ವರದಿ	1-25
2. ಅನುಭಂದ “ಎ” (Compilation of Laws, Judgments, Policies, Strategies, Frameworks, Reports, International and National Best Practices, Education material, etc relating to Solid Waste Management)	26-32

ಈ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದವರು ಅಮೋವ್ ಪಾಟೀಲ್, ನಮ್ಮತಾ ಕಾಬ್ಲು, ಹರ್ಷವರ್ದನ ಭಾಟೆ ಎನ್‌ವಿರಾನ್‌ಪೇಂಟ್ ಸಪೋಟ್‌ಎಗ್ಲೋಪ್, ಬೆಂಗಳೂರು. ವರದಿಯ ಮೂವುತಯಾರಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಕೆ.ಆರ್. ಮಲ್ಲೇಶ್ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಲತಾ ಇವರಿಗೆ ತಂಡ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ನೀಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

Figure 1 Mr. Sarfaraz Khan, Special Commissioner (SWM) BBMP addressing the participants

ದಿನಾಂಕ 31 ನೇ ಮೇ 2017 ರಂದು ಐಪಿಪಿ ಹಾಲ್, ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಎನ್ವಿರಾನ್ಸೆಂಟ್ ಸಮೋಚ್ ಗ್ರೂಪ್ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಫನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾನೂನಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ಕನಾರ್ಕತಕದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಹೃಕೋಚ್ ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ (WP 46523/2012 ಎನ್ವಿರಾನ್ಸೆಂಟ್ ಸಮೋಚ್ ಗ್ರೂಪ್ vs ಬೃಹತ್ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರರು c/w WP 24739/2012) ಮತ್ತು ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಕಾನೂನುಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸುಧಾರಣೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಫನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, 2016,. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿಯ ಹಿರಿಯ ಆರೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ, ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿಯ ಆರೋಗ್ಯವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ತಳಮಟ್ಟದ ಕೆಲಸಗಾರರು, ಹಲವಾರು ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜ ಸಂಘಟನೆಗಳು ನೇರದಿದ್ದು, ಫನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಂಘಗಳ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಯಿತು.

Figure 2: Mr. Sarfaraz Khan, Special Commissioner (SWM) BBMP, Mr. Leo F. Saldanha, Coordinator, Environment Support Group, Dr. Swetha Rao Dhananka (right to left)

ಡಾ.ಸಂಧ್ಯಾ, ನೋಡಲ್ ಆರೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರಿ, ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಮಾನ್ಯ.ಸಫಾರ್ಚ್ ಖಾನ್, ವಿಶೇಷ ಅಯುಕ್ತರು (ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಎಂ), ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ, ಡಾ.ಶೈತಾ ರಾವ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ.ಲಿಯೋ ಸಲ್ವಾನಾ, ಸಂಯೋಜಕರು, ಎನ್ಸಿರಾನ್‌ಎಂಟ್ ಸಮೋಟ್‌ ಗ್ರಾಹ್ ಇವರು ಮಾನ್ಯ.ಸಫಾರ್ಚ್ ಖಾನ್, ವಿಶೇಷ ಅಯುಕ್ತರು (ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಎಂ)ರವನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಉದ್ದಾಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು.

Figure 3 Mr. Sarfaraz Khan, Special Commissioner (SWM) BBMP, Dr. Sandhya, Dr. Swetha Rao Dhananka, Mr. Leo F. Saldanha, Coordinator, Environment Support Group, Dr. Sandhya, Nodal Health Officer, BBMP (right to left)

ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ – ಒಂದು ಸಂವಾದಾಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ

Figure 4 Dr. Swetha Rao Dhananka

ಡಾ.ಶೈಲೀ ರಾವೋರವರು ಫನ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಅಧಿವೇಶನದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಶೈಲೀ ಅವರು ನೆರೆದಿದ್ದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದರು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಎಲ್ಲರ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಸ್ವಯಂ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಇದು ಉದ್ದೇಶಿಬೇಕಾದ ಸ್ವಾಲ್ಯ.

ಅವರು ಭಾಗಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಆ ನಂತರ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ಮುಂದೆ ತಂದರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಭಾಗಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಶೂಕವನ್ನು ಮೂರರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ಹೇಳಿದರು ಮತ್ತು ಅದೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದರು. ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 1 ಕೋಟಿ ಜನರಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಈ ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಎಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ?

Figure 5 Dr. Swetha Rao Dhananka

ಒಮ್ಮತೇಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳು, ಕರೆಗಳು, ವ್ಯವಸಾಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಜರಂಡಿಗಳು ಮತ್ತಿತರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಕ್ಕಿಸಿ ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಹೆಚ್ಚು ಗಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಧುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೂಡ. ಶೈತಾ ಅವರು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಧುನಿಕ ಅಪಾಯವು ಸಮಯ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಗಮನ ಸೇಳಿದರು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಕಾರ, 2013 ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಭಾರತದ “ಕ್ಷಾನ್ಸರ್ ರಾಜಧಾನಿ” ಆಗಿದೆ. ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ವಾಹನ ಹೊರಸೂಸುವ ವಿಷಕಾರಿ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಹೊರಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ನಗರದ ಗಳಿಯ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸುಧುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಚ್ಚು ವಿಷಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

Figure 6 BBMP Official (Workshop participant)

ಡಾ.ವಿಶ್ವನಾಥ್, ಜಂಟಿ ಆಯುಕ್ತರು (ಬೆಂಗಳೂರು ದ್ವಿಷ್ಟಾ), ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು ಜೋತೆಗೆ ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಜೋತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆಯತ್ತಿರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಜೋತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಮಾಡಿರುವ ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಈಗ ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಹಿರಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಹೋದ್ರೋಗಿ ಮಾರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ವಿಚಿತ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

Figure 7: Dr. Vishwanath, Joint Commissioner (South) BBMP and Mr. Ramakanth (Expert SWMRT)

ಕನಾರಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟೆನ ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕರೂ, ಕಾನೂನು, ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳ ವಿವಾದ

1970ರ ದಶಕದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಕುರಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬರಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲಿಯೋ ಎಫ್ ಸಾಲ್ನಾನ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಸಫಿಕರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದರು. ವಿವಿಧ ಸಮಿತಿಗಳ ವರದಿಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಆದೇಶಗಳು, ಕಾನೂನು, ನೀತಿ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳ ವಿಕಾಸಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯಾಗಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಅವರು ಸಾಂದರ್ಭಿಕರಿಸಿದರು. ಸಾಲಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ಅಂದರೆ, ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ನಂತರವೂ ಈ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಅಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸುದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು (ಎನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದರೆ) ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮುಕ್ತ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇದು ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಅಂದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾವು ತೀರಾ

ನಿರಾಶರಾಗಬೇಕಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ವಿವರಿಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದಾಮಗಾಲುಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬಿ.ಎಲ್. ವಡೇರಾ ಮತ್ತು ಆಲ್ಯೂಟ್ ಪಟ್ಟೆಲ್ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಅಜ್ಞಾಯ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು "ಭಾರತದ 1ನೇ ವರ್ಗದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ" ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಆ ಸಮಿತಿಯು 1999ರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯು ಪ್ರಮಾಣಕ ನಿಗದಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯ ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪನರ್ನನನ ಮಾಡಲಾಯಿತು:

Pourakarmikas	State/Municipality/Local Bodies
<ul style="list-style-type: none"> • Be classified as <i>Skilled Workers</i>. • Eligible for <i>promotions to higher posts</i>. • Retirement age 58. • Ergonomic work tools to be supplied. • <i>Sweeping area to be limited (not more than 15000 sq. ft. in densely-populated area)</i>. • <i>Manholes cleaners to be compensated 30% of salary as additional allowance. (Must be provided leather-tunic covering the entire body and gas-masks)</i> • <i>Punishable offence if they do not send their children to school upto the age of 14 years.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>One full day holiday/week.</i> • <i>Provide free housing, or loans to build Pourakarmikas' houses.</i> • <i>Strict supervisory control to ensure all worker support systems are in order.</i> • <i>Proper sanitary maintenance of Pourakarmikas' colonies.</i> • <i>Transparent salary disbursement.</i> • <i>Changing, rest and tool rooms to be provided for all workers, at all work stations.</i> • <i>Medical check-ups once in three months by Medical officers.</i> • <i>Public Health Department officials visit the Pourakarmikas' colonies regularly to educate them on physical and social hygiene.</i> • <i>Provide old age homes for Pourakarmikas.</i>

- ಅಂತಹ ಬೇಪ್ರಾಧಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲೇ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಸಮುದಾಯ ಕಸದಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಕಸಸಂಗ್ರಹಕಾರರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಫಟನೆಗಳು ಮನೆಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಸಿ ಕಸ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯಾಗಬಲ್ಲ ಕಸವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಿವುದು, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ.
- ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (ರಸ್ತೆ, ಪಾದಾಚಾರಿ ಮಾರ್ಗ, ಮೈದಾನಗಳು, ತೆರೆದ ಚರಂಡಿಗಳು ಅಥವಾ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ಜಾಗಗಳು) ಕಸ ಎಸೆಯುವುದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಕೂಡಿಹಾಕಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಎರಡೂ ಕೂಡಲೇ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ತ್ಯಾಜ್ಯ ಭಸ್ಮೀಕರಣ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಇಂಥನ ಸ್ವಜಿಸುವಂತಹ ಸಾಬೀತಾಗದ ದುಬಾರಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುವುದು.

- f) ಮಾಹಿತಿ, ಶೀಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.
- g) ನಾಗರಿಕರ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮತ್ತು ದನಕರುಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು.

ಈ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ತಿರೋಗಾಮಿ ಅಂಶಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ ಖಾಸಗೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮೈಲ್‌ಆಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಪಿಲ್ಲಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ, ಈ ವಿಲೇವಾರಿಯ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅನುಮತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದೂ ಇದರಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಜಾತಿಗಳಿಂದ ಬಂದವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಗುರುತಿಸಿತ್ತಾದರೂ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದರ ಒತ್ತು ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅವರ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಸಂಭಾವ್ಯವಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅದು ಮೈಲ್‌ಆಹಿಸಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಬುಡಕಟ್ಟು (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆಯುವೆಂದು) ಕಾಯ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಲಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಕಡೆ ಸಮಿತಿ ಗಮನ ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ, ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ರಚಿತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಹ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯು ಹಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ.

Figure 8 Mr. Leo F. Saldanha

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದು ಹೇಗೆ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಫನ್‌ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳು – 2000 ಕ್ಕೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಲಿಯೋ ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ 74ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ (ನಗರಪಾಲಿಕಾ) ಕಾಯ್ದು 1992ರಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿರುವಂತೆ ನಗರಪಾಲಿಕೆಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಳೆ

ಮಾಡಿದ್ದು. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ, ಮೂಲದಲ್ಲೇ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಂದೂ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವೈಫಲ್ಯಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಹಲವಾರು ಸಕ್ರಿಯ ನಾಗರಿಕ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಮಷ್ಟಿಗಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಕ್ಕಾಗಿನ ಅವರ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಕನಾರ್ಕಿಕ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕಿರುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಿತು. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು WP 46523/2012 c/w WP 24739/2012 ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ 2012 ರಿಂದ 2017ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಿತು:

1. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಂತಹ ನಾಗರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವಾರ್ಡ್ ಸಮಿತಿಗಳು ಶ್ರೀಯಾಶೀಲವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮಹತ್ವಮಾಣವಾದದ್ದು.
2. ತಾನು ಸೃಜಿಸುವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿನ ಮೊದಲ ಹೆಚ್ಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
3. ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ, ಮೂಲದಲ್ಲೇ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
4. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು, ದನಕರುಗಳು ಮೇಯುವ ಹಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಪರಿಸರಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕಿರುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮೂಲದಲ್ಲೇ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರಿಂದ ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಲಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಕೆಲೋಮೀಟರ್ ದೂರ ಸಾಗಿಸುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಉದ್ಘಾವವಾಗದ ಕಾರಣ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಗಣಿಕಾ ವೆಚ್ಚ ತಗ್ಗಿತ್ತದೆ.
5. ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಉತ್ತೇಜನ, ಮೌಲ್ಯಾಖಾಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು. ಜೊತೆಗೆ, ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗ ಶಿಕ್ಷಣಮಾರ್ಗನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಆಡಳಿತ ಹಿಂಜರಿಯಬಾರದು.
6. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಿನೆಮಾ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಚೇರಿಗಳು, ಕಾರ್ಮಾರ್ಚೆ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.

Figure 9: view of workshop participants

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳನ್ನು ಹೃಕೋಟ್‌ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನಾಗಿ ನೀಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೇ ಬೆಂಗಳೂರು ಇಂದು ಇತರ ಮಹಾನಗರಗಳಿಗೆ ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳು - 2016ರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಾಗಿ ರೂಪುಪಡೆದಿವೆ. ತಾವು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನೆನಪಿಸುವುದಕ್ಕೂಸ್ಥರ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಲಿಯೋ ಅವರು ಎತ್ತಿತೋರಿದರು.

a) ನಾಗರಿಕನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಸೇರಿವೆ:

- ಪರಿಸರದ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ತ್ವಾಜ್ಞವನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲೀ ಬೇರೆಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಮೂಲದಲ್ಲೀ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಥವಾ ವಾಡಿನಲ್ಲೀ ಮನಬುಳಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ಉಪಯೋಗದಕ್ಕೆ ಬಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಂದೆಡೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಅಶ್ವವಶ್ಯ.

- ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಪರಿಸರದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೂ ನೇರವಾಗಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.
- ತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವ ಅಪ್ಯತಮ ವಿಧಾನ ಎಂದರೆ ತ್ವಾಜ್ಞವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೇ ಇರುವುದು. ಸಂವಿಧಾನದ 51A (g) ಕಲಂ ಪ್ರಕಾರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

b) ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಸೇರಿವೆ:

- ಇಡೀ ನಗರದಾದ್ಯಂತ ತ್ವಾಜ್ಞ ಸಂಸ್ಥರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತ್ವಾಜ್ಞವನ್ನು ಒಂದೆಚೆ ಸುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿರುವುದು.
- ಕನಾರ್ಕ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಮೋರ್ಡೇಷನ್ ಕಾಯ್ದೆ 1976 ಮತ್ತು ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಹೈಕೋರ್ಟು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗೆ ನಿರ್ದೇಖಿಸಿತು.
- ಹಸಿ ಕಸ, ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಧ್ವಂಸದ ತ್ವಾಜ್ಞ ಮತ್ತು ಶಾಚ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿ ತ್ವಾಜ್ಞಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲಸ ವಹಿಸಿಕೊಡುವಾಗ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು.
- ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತ್ವಾಜ್ಞ ಸೃಜಿಸುವವರು ಮೂಲದಲ್ಲೇ ಅದನ್ನು ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ / ಜೈವಿಕ-ಮಿಥೇನಿಕರಣ, ಸಾರ್ವಯವ ತ್ವಾಜ್ಞಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ತ್ವಾಜ್ಞವನ್ನು ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಮನರ್ಭಾಳಕೆಗಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು.
- ಎಲ್ಲಾ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವಾಜ್ಞ ಸಂಸ್ಥರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುವ ನಾಗರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ (ಸಿಎ) ನಿರ್ವೇಶನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲುಸ್ತವಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಯೂ (ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಸುತ್ತೋಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಧಿಸೂಚನೆಗಳು) ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಬ್ಧವಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

c) ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಸೇರಿವೆ

- ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸುರಿಯುವುದು ತಾತ್ಪರ್ಯಲಿಕ ಆಯ್ದು. ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಶಾಶ್ವತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೂರದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುರಿಯುವ ಮೂಲಕ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಲ್ಲದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು.
- ಸ್ವಚ್ಚ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಸುವುದಕ್ಕೆ ನಗರದ ಕಸವನ್ನು ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ತಂದು ಸುರಿಯುವುದು ಪರಿಹಾರವಲ್ಲ. ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕಸ ನಿಜಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ, ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ಇಂಥನವಾಗಿ ಮನುಭಾಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.
- ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಲ್ಲಾ 198 ವಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಬೇರೆಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಹಸಿ ಕಸದ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳು ಹಾಗೂ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಇತರೆ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಶುಚಿಮಿಶ್ರದ ಪಾತ್ರ ಹಾಗೂ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ವೆಲ್ಲೋರ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ (ಆರ್ಡಬ್ಲೂಎ)ನ ಸ್ಕ್ರಿಯ ತೊಡಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಮೇರ್ಚಾಹಿಸುವುದು.
- ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಪರಿಸೀತ ತರಬೇತುದಾರರನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು.
- 1991ರಲ್ಲಿ, ಎಂ.ಸಿ. ಮೊಹಾತ್ವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (ದಿನಾಂಕ 22/11/1991), ಭಾರತದ ಸುತ್ತೀಂ ಕೋಟು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ:

"ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ನಾವೇ ಮಾರ್ಗ ನಿಯಂತ್ರಕರು ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಆಕಾಶವಾಣಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ, ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೃಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇವೆ."

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸಿನಿಮಾ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಡಿಯೋ ತುಳುಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ಕೃಗೊಳಿಸಬೇಕು ಕನಾರ್ಟಿಕ ಹ್ಯೂಕೋಟು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಿತು.

- ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಗಳ ಮನಶ್ಶೇತನ, ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು, ಉಂಟಾಗುವ ನೀರನ್ನು ಸುಖ್ಯಾಪೂರ ಕೆರೆಗಳಂತಹ ನೀರಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು.

- ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರೆ/ ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಪರ್ಚನೆಗಳ/ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಖಗಳ ತೊಡಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಯೋ ಅವರು ಇದು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದರು.

- a) ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತುರುವುದು.
- b) ಮೂಲದಲ್ಲೀ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು.
- c) ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಆರೋಗ್ಯ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿಸಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು.
- d) ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ವೃತ್ತಿಪರವಾಗಿ, ವೃತ್ತಿಪರರಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಎಸ್.ಎಸ್. ಭಾಸ್ಕರ್ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಇ.ಎಸ್.ಜಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಸ್ ರೂಟ್ ಫಿಲ್ಮ್ ನಿರ್ಮಾಣದ “ನಗರ ನೈಮುಲ್ಯ” ವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡನೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸುಂದರ ಮನರಂಜನಾ ಕಿರುಚಿತವಾಗಿದೆ. ಕುಶಾಹಲಕರ ಅಂಶವೆಂದರೆ 2000 ರಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಕಿರುಚಿತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆಜ್ಞಾರ್ಥವೆಂದರೆ ಹಲವಾರು ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆವು ಇದುವರೆಗೂ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಈ ಚಿತ್ರದಿಂದ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದರು ಹಾಗೂ ಏಕೆಂದರು.

- I. ಈ ಕಿರುಚಿತವು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ.
- II. 16 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂತಹ ಅದ್ವೃತ ಚಿತ್ರ ಮಾಡುವ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾಗಿದೆ.
- III. ಇಂತಹ ಕಿರುಚಿತಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಐ.ಇ.ಸಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿನ ಸಂಖ್ಯಾತಿಗಳು

Figure 10 Advocate Clifton D' Rozario

ನ್ಯಾಯವಾದಿ ಕೆಪ್ಪನ್ ಡಿ'ರೋಚಾರಿಯೋ ಅವು ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ರಂಗಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಲ, ಗುತ್ತಿಗೆ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಥಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಕೆಪ್ಪನ್ ರವರು ರಂಗಮ್ಮೆನವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ರಂಗಮ್ಮೆನವರು ಮನಕರಗುವ ಹಾಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಾಗೂ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟರು. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಕೆಲಸಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ರಂಗಮ್ಮೆನವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು 17 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರು ಬೀದಿ ಸ್ವಚ್ಚಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಇದುವರೆಗೂ ಅವರ ಯಾವುದೇ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿಲ್ಲ. ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಯು ಅವರನ್ನು ಖಾಯಂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಧೃಡಪಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು.

ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಮನಕಲಕುವ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನೆರೆದಿದ್ದವರು ಗದ್ದಿತರಾದರು.

ರಂಗಮ್ಮೆನವರು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯಗಳ ಸಾರಾಂಶ ಹಿಂಗಿದೆ:

ಅ. ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಮತ್ತು ಅಗೋರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿದೆ. “ನಾವೂ ಮಾವನರು ಅಲ್ಲವೇ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ಆ. ಇವರೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಇ.ಹುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಶಿಸ್ತಿನ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ದೋಜನ್ಯ ತಡೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ.

ಈ.ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಶೇ.85 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದರೂ ಒಬಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವಸ್ತು ಒದಲಿಸುವ ಕೊಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಡಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಉ. ಕೆಲಸದ ಉಪಕರಣಗಳು ತಳ್ಳುವ ಬಂಡಿಗಳ ಕಳಪೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಕಸ ತುಂಬಿದ ತಳ್ಳುಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುವ ಮತ್ತು ತಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣ್ಯವಾಗಿ ಗಭೀರಣೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿದೆ.

ಉಂ.ತಳ್ಳುವ ಗಾಡಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಗೇರುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದ್ದರೂ ಅವನ್ನು ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೇರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೋರುವಂತೆ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಮ. ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಧ್ವನಿ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅವರ ಅವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಲವೊಂದು ಕೇಳುವಿಕೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆಗಿಂತಲೂ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭದ್ರತೆಯ ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡಿವೆ.

ಎ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕನಾರೆ ಅವರಲ್ಲದೆ ಅದು ಅವರ ತಲೆಮಾರಿನವರೆಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಈ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಅವರ ಅರವತ್ತರ ನಂತರ ಅವರನ್ನು ಭಾದಿಸುತ್ತದೆ.

Figure 11 BBMP Officials (workshop participants)

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಫ್ಸ್‌ನ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿ ಕಾನೂನಿನ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ್ವಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಗಿರುವ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಅವಸ್ಥೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಕಾನೂನಿನ ಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಕಡೆ ಅವರು ಗಮನ ಸೆಳೆದರು. ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆ, ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಕಾಯ್ದೆ, ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನ ಕಾಯ್ದೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಿನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಿಬಿಎಂಪಿಯು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ಯೋಗದಾತನಾಗಿದ್ದ್ವಾಗಿ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು, ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಅದರ ಮೇಲಿದೆ ಎಂದು ಕೀಫ್ಸ್‌ನ್ ಮನರುಚ್ಛರಿಸಿದರು. ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತನೀಡಿ ವಿವರಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯು ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ವಾದಿಸುವ ಸೆಕ್ಷನ್ 10 ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದರು. ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ಯೋಗದಾತನ (ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೆ ಬಿಬಿಎಂಪಿ) ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸೆಕ್ಷನ್ 21 ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಖಾಸಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವೇತನ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ಯೋಗದಾತನೇ ಮಾಡಬೇಕು, ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೀಫ್ಸ್‌ನ್ ವಾದಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ, ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವ ವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದ್ವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗೌರವಗಳನ್ನು ನಾವು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದರು. ಆದರೆ, ಅವರನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಸೇವಕರಂತೆ, ಗುಲಾಮರಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ವಿಷಾದ ವೃತ್ತಪಡಿಸಿದರು.

Figure 12: Mr. Clifton D' Rozario, Mrs. Rangamma and Mrs. Nirmala (right to left)

ತಜ್ಞರ ತಂಡಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಾಲಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಡಾ.ಸಂಧ್ಯಾ ಅವರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಸುತ್ತಾ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಟಿಸಿದರು, ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದು, ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾವು ವಾಸಿಸಲು ಸ್ವಚ್ಚ ಪರಿಸರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರು ನಮ್ಮ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದರು. ಸದ್ಯ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಅಮಾನವೀಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮುಕ್ತಾಯಿದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.

ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಲು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮಾರ್ಗಗಳು

Figure 13 Ms. Nalini Shekar of Hasirudala and Ms. Pinky Chandran of SWMRT

ಭೋಜನ ವಿರಾಮದ ನಂತರ ನಂತರ ಹಸಿರುದಳ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಳಿನಿ ಶೇಖರ್ ಮತ್ತು ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರೌಂಡ್ ಟೇಬಲ್ (SWMRT)ನ ಪಿಂಕಿ ಚಂದ್ರನ್ ಅವರು ಒಣತ್ವಾಜ್ಞ ಸಂಗ್ರಹಿಸು (Waste Pickers) ವರೆಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವಲ್ಲಿನ ಇವರ ಶ್ರೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ppt ಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಚ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಹಂತಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದರು.

ಅ.ಮೂಲದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು.

ಆ.ಮಿಶ್ರ ಗೊಬ್ಬರ

ಇ.ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣ

ಈ. ಸಂಗ್ರಹಕೆ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ- ಮೃಕ್ಷೋ ಯೋಜನೆ, ತಾಜ್ಜವನ್ನ ಹಸಿಕೆಸ, ಒಣಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ಯಾನಿಟಿ ಕೆಸವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ.

೧೧.೬೦ ತಾಜ್ಜ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನ ಸಂಘಟಿಸಿ.

೧೨.ದೊಡ್ಡ ಜನರೇಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರನ್ನ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ.

೧೩.ನಾಗರೀಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ-ಶುಚಿ-ಮತ್ತು

೧೪.ನಿಮಣ ತರಬೇತುದಾರರು.

೧೫. ವಾಡ್‌ ಸಮಿತಿಗಳು

೧೬.ಪಲ್ಲಿಸ್ಪಕೆ ನಿರ್ವೇಧಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು.

೧೭.ತಾಜ್ಜ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಉತ್ಸವ

೧೮. ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂವಹನ- ಕೃಪಿಡಿ

೧೯. ಗೊಬ್ಬರ ಸಂತೆ

ಅಂ. 2 ಬಿನ್‌ 1 ಬ್ಯಾಗ್

ಆ: ಸ್ವಚ್ಚ ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಾರಾಂಶ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆ:

ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಅಂತಿಮ ಅಧಿವೇಶನದ ಈ ಪ್ರಾನೆಲ್ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪದನಾಮದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಾನೆಲ್ ಚರ್ಚೆ

ನಿರೂಪಕರು: ಡಾ.ಶೈತಾ ರಾವ್ ಧನಕ

ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪ್ರಾನೆಲಿಸ್ಟ್‌ಗಳು- ಹೇಮಲತಾ, ಮುಖ್ಯ ಅಭಿಯಂತರರು

ರಮಾಕಾಂತ್‌- ಪರಿಣಿತರು- SWMRT

ಶೋಭಾ ಭಟ್ ಮತ್ತು ಶೋಭಾ- ಸಂಪರ್ಕಕೊಂಡಿ-ಕೆಲಸಗಾರರು

ದೀಪಾ- ಅಭಿಯಂತರರು ಮತ್ತು ಪರಿಣಿತ ತರಬೇತುದಾರರು

ಚರ್ಚೆಸಿದ ವಿಷಯಗಳು-

- ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ
- ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಏಜೆನ್ಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆ
- ನಾಗರೀಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರವನ್ನ ಹೇಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

Figure 14 Sandya Narayan, SWMRT

ಮುಖ್ಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಹೇಮಲತಾ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸುಷ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ, ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಿದ್ದರೂ ಕೆಲವೋಮ್ಮೆ ಕೇತ್ತ ಪ್ರಲಿತಾಂಶಗಳು ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇರದಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ, ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣಾ ತಂಡವನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು, ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ವಾರ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ತಂಡಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂವಹನ ಕಂಡಕವನ್ನು ತುಂಬಿ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಜೀವಂತ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಸೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂವಹನದ ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೋಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ, ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು ಎಂಬ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದರು. ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಷ್ಟೂಂದು ಮಹತ್ವದ್ದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಶುಚಿಮಿಶ್ರಗಳ ನೇರವಿನೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತೀ ವಾರ್ಡನ್ನು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಹಸಿ ಮತ್ತು ಒಂ ಕಸವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆದ ಸಾಮಧ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಅವರು ಬೇಳಕು ಜೆಲ್ಲಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಇಡೀ ನಗರದ ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಯತ್ನ ಉಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಪ್ರತೀ ವಾರ್ಡನಲ್ಲಿ ವಾಡು ಮತ್ತು ಉಪವಾಡುಗಳ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ರೋ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಆಗು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ, ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಕಸ ಎತ್ತುವರನ್ನು ಬೆಸೆಯುತ್ತಾ, ಅವರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹಾಗೂ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾರ್ಯಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಾ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರು.

ಎಷ್ಟು ಅವರು, ಫನ್‌ತಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ದೋಬ್ರಳ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಪಾರದರ್ಶಕವಾದ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬೆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿದರು. ಹೌರಾರ್ಥಿಕರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕಸ ಎತ್ತುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಬೆಳೆದು ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗೊಜಲು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಯ ಮೂಲಕ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರೂ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನೇಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಾಯಕತ್ವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿರುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅವರು ವಿವರಿಸಿದರು; ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ದಾಖಲೀಕರಣ ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಕೃಗೆಟುವಂತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

Figure 15: Panel discussion

ಶೋಭಾ ಭಟ್ ಮತ್ತು ಶೋಭಾ- ಸಂಪರ್ಕಕೋಂಡಿ-ಕೆಲಸಗಾರರು

ಫನ್‌ತಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಲಿಂಕ್ ಕೆಲಸಗಾರರು ಶಾಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಂಪರ್ಕ ಕೋಂಡಿ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಇದು ಒಂದು ಹತಾಶೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ದೂರುಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ತಕ್ಷದಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇನ್ನೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರದ ಕಾರಣ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಬೆರಳು ತೋರಿಸದೆ ಇರುವ ನಿಣಾಯಕ ತೀವ್ರಾನದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು, ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಇವರು ಫನ್‌ತಾಜ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು

ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಂಬಂಧಿಸಿಂತೆ, ಪ್ರತಿ ನೇರೊರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

Figure 16 Mr. Leo F. Saldanha, Coordinator, Environment Support Group and Mr. Vinay Sreenivasa, Alternative Law Forum.

ದೀಪಾ, ಅಭಿಯಂತರು ಮತ್ತು ಪರಿಣಿತ ತರಬೇತುದಾರರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ, ಹೇಗೆ ಕಡಿಮೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಾಮಧ್ಯ, ಕಡಿಮೆ ನೇಮಕಾತಿ ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತಡವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಇದು ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಾಮಧ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ವಿಚಾರಗಳಾದ ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಸಂತೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಾಲ್ಯಾಳ್ಯಾವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇಂತಹ ಅಸಮರ್ಥತೆಯಿಂದ ದುರುಪಾಗಿತ್ವವು. ಕಾರ್ಮೋರೇಟರ್‌ಗಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಸುಧಾರಿತ ಕುಂದುಕೊರತೆ, ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮಹತ್ವ ಮಾಸ್ಟರ್ ಟ್ರೇಲರ್, ವಲಯದ ಬುದ್ಧಿವಂತತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತ ತರಬೇತುದಾರರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದರು.

ರಮಾಕಾಂತ್, ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯ ಪರಿಣಿತರು ಮತ್ತು ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರೌಂಡ್ ಟೇಬಲ್ (SWMRT)ಅನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಸ್ಕ್ಯೂಕರಣ (ಸುಡುವಿಕೆ)ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ವೇಸ್ಟ್ ಟು ಎನ್‌ಬೆಂಕ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಇಂತಹ ವ್ಯೇಫಲ್ಯಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬಾರದು ಎಂದು ಬಿ.ಬಿ.ಎಂಪಿಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದುವರೆಗೂ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹಾಳುಗೆದವಿದವು ಎಂದರು. ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಅವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರುಗಳಿಗಾಗಿ ವಸ್ತು ಬದಲಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲಾಂತಿಕೊಳಡಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದರು. ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಮೊದಲು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೈಕ್ಷಿಕೋಂದಿರಬೇಕು, ಘನತ್ಯಾಜ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೋಶವನ್ನು ಸಮರ್ಗವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದರು.

ಶ್ರೀ.ಮಂಜುನಾಥ್ ಪ್ರಸಾದ್, IAS, ಅಯುಕ್ತರು ಬೆಂಗಳೂರುರವರು ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ನೆರೆದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

- ಮೇ, 30 ರವೆರೆಗೆ 61 ವಾರ್ಡ್‌ಸಮಿತಿಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ.
- ನಗರವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿಡಲು ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಚಗೊಳಿಸಲು RWA ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಕಾರ್ಮಾರೇಟರ್‌ಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಸ್ಕೃತ್ಯ ನಾಗರೀಕರ ಪಾಲೋಳ್ಳವಿಕೆಯಲ್ಲದೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶುಚಿತ್ವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲಾಗದು ಎಂದು ಅವರು ವಿವರಿಸಿದರು.
- ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಎಲ್ಲ ಫನ್‌ತ್ಯಾಜ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಂದರೀಯ ಮತ್ತು ಸುಖದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅದಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಡೋಮೆನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಿದೆ ಎಂದರು.

Figure 17 Mr. Manjunath Prasad, IAS, Commissioner Bengaluru and Mr. Sarfaraz Khan, Special Commissioner (SWM) BBMP

- *suo moto.* ಅದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಬಿಎಂ.ಪಿ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಅವರು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು ಆದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದರು.
- ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಡೋಮೆನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ನಾಗರೀಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಬಿಎಂಪಿಯು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಶೇ.100 ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

- ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸ್ಸಿಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು.
- ಕನಾರಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀನ್‌ಅಪ್ಪ ಮಾರ್ಚಲ್ಲಿ ನೇಮಕಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರತಿರೋಧವಿಡೆ. ಯಾವುದೇ ನಾಗರೀಕನ್ನು ಶ್ರೀನ್‌ಅಪ್ಪ ಮಾರ್ಚಲ್ ಆಗಲು ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

Figure 18 Mr. Manjunath Prasad, IAS, Commissioner Bengaluru, Mr. Sarfaraz Khan, Special Commissioner (SWM) BBMP, and Mr. Leo F. Saldanha, Coordinator, Environment Support Group (right to left)

ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಶ್ರೀತಾ ಮತ್ತು ಲಿಯೋ ಸಲ್ಲಾನಾ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಸಾರೀಕರಿಸಿದರು

- ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತೆರಬೇಕಾದ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಪಾವತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ವೃತ್ತಿಪರ ಕಾರ್ಮಿಕರನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.
- ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯಾದ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆಚರಣೆಗಳ ಸ್ಕ್ರಿಯ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡ್ಯಾದು ಪ್ರಚಾರಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮನಾರವತೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ನಾಗರೀಕರು ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸೇರಿಸಿ.

- ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಕೆಲಸದ ದಾವಿಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಇದರ ವರದಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಇದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಖಣಣತ್ವಕ್ಕೆ ಘೋಲ್ಯಮಾಪನವು ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಘನತ್ಯಾಜ್ಞನಿವರ್ವಹಣೆಯ ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂವಹನ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.
- ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿರುವ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಗಣನೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗಬೇಕು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದಂಡದ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು MSW Rules, 2016 ರೊಂದಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತರುವ ಧೃಡಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ

ಸಫಾರ್ಚ್ ಖಾನ್, ವಿಶೇಷ ಆಯುಕ್ತರು, ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಇವರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾ, ಬಿ.ಬಿ.ಎಂಪಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಿತಾಸ್ತಕೀಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿವರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂಕ್ತ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು.

ಎನ್ನಿರಾನ್ಯಂತ್ ಸಪ್ಮೋಟ್ ಗ್ರೂಪ್ (ಪರಿಸರ ಬೆಂಬಲ ತಂಡ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ರೀಡರ್ ಅನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯ ಮಾಹಿತಿಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹರಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ವಡಿಸಬೇಕೆಂದರು.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ನಿವರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಸ್ತಕೇಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು ನೇರವಾದ ಎನ್ನೆರ್ಪ್ರಮೆಂಟ್ ಸಪ್ಮೋಟ್ ಗ್ರೂಪ್ (ಪರಿಸರ ಬೆಂಬಲ ತಂಡ) ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೆ.ಆರ್. ಮಲ್ಲೇಶ್ ವಂದಿಸಿದರು.

ANNEXURE- A

Compilation of Laws, Judgments, Policies, Strategies, Frameworks, Reports, International and National Best Practices, Education material, etc relating to Solid Waste Management

Compiled by: Environment Support Group, Bengaluru (www.esgindia.org)

For: Training Workshops on Solid Waste Management organized by Bruhat Bengaluru Mahanagara Palike (BBMP) and Environment Support Group (ESG)

Sl.No	Name	Contents	Pages
1	Statutes, Rules & Notifications	The Environment Protection Act (EPA), 1986	15
		Environment Protection Rules	
		Environment Protection Rules, 1986	11
		Environment Protection (Second Amendment) Rules, 1998	13
		Environment Protection (First Amendment) Rules, 2006	07
		Environment Protection (Amendment) Rules, 2012	04
		Environment Protection (Third Amendment) Rules, 2014	02
		Environment Protection (Fifth Amendment) Rules, 2014	07
		Environment Protection (Fifth Amendment) Rules, 2016	05
		Waste Management Rules	
		Bio-medical Waste Rules (1988, 2016)	12, 63
		Construction and Demolition Rules (2016)	15
		E-waste Rules (2011, 2016)	23, 42
		Hazardous Waste Rules (2008, 2016)	67, 68
		Plastic Rules (2011, 2016)	13, 31
		Solid Waste Management Rules (2000, 2016)	25, 91
		Batteries Management And Handling Waste Rules (2001, 2010)	07, 03
		Other EPA Rules	
		Chemical Accidents Rules (1996, 2015)	61, 03
		Coastal Regulation Zone Rules (1991 & 2003)	14
		Coastal Regulation Zone Rules, 2011	28
		Manufacture of Hazardous Chemical Rules, 1989	58
		Genetically Engineered Cells Rules, 1999	22
		Ozone Rules (2000, 2014)	64, 16
		Plastic Manufacture, Sale, Usage Rules (1999 & 2003)	07
		Wetland Conservation Rules, 2010	08
		EPA Notifications	
		Environment Impact Assessment (14 Notifications)	758
		The Air Prevention and Control of Pollution Act (1981 & 1987)	14
	Air Rules	Air Prevention and Control of Pollution Rules, 1982	21
		Air Prevention and Control of Pollution Rules, 1983	24
	Air Notifications	10 Notifications	15
		Water Acts	
		The Water Prevention and Control of Pollution Act, 1974	31
		The Water Prevention and Control of Pollution Cess Act, 1977	11
		Water Rules	
		Water Prevention and Control of Pollution Rules, 1975	38
		Central Board for Prevention and Control of Water Pollution Rules (1975 & 1976)	03
		Water Prevention and Control of Pollution Cess Rules,	12

			1978	
			Water Prevention and Control of Pollution Rules, 2011	04
	Water Notifications	15 Notifications		23
		The Karnataka Municipal Corporation (KMC) Act, 1976		396
		The KMC Ward Committee Rules, 2016		04
		The Karnataka Ground Water Act, 2011		19
		The Karnataka Lake Conservation And Development Act, 2014		11
		The National Commission for Safai Karmacharis Act, 1993		04
		The Karnataka Safai Karmachari Act, 2012		07
		The Prohibition of Manual Scavengers Act, 2013		15
		The Contract Labor Regulation Act, 1970		16
		The Street Vendors Act, 2014		14
		The Minimum Wages Act, 1948		23
		The Indian Penal Code 1860		227
		The Criminal Procedure Code 1973		387
2	High Court Orders in WP No. 46523/2012 c/w WP No 24739/2012	Karnataka High Court Orders in Solid Waste Management Case		122
3	BBMP SWM Department	Public Notifications Circulars	Handling of Bulk Generators Waste (2012) Delivery & Collection of MSW within BBMP Area (2012) Indian Household Waste- Categories & their Management (2012) Guidelines for Bufferzones around Landfill Sites (2014) Guidelines for Construction and Demolition Waste in ULB (2014) Guidelines for Management of MSW in Big Campuses/Education Institutions (2014) Dry Waste Collection Centres (2015, English) Dry Waste Collection Centres (2015, Kannada) Disposal of Construction and Demolition (Undated, Kannada) Disposal of Construction and Demolition (2016, Kannada) Empanelment of Service Providers for Bulk Waste Management (2016) Govt Notifies New SWM Rules (2016) Removal of Encroachments (2016, Kannada) Waste Segregation at Source (2016, Kannada) Ban on Plastics Below 40 microns (2011, Kannada) Action to be taken for proper SWM in the city (2015, Kannada) Effective usage of Walkie-Talkie (2015, Kannada)	02 03 02 04 03 03 01 01 01 02 01 04 02 02 02 02 02 03 01

			Eradication of Black Spots (2015, Kannada)	02
			Waste Segregation at source (2015, Kannada)	02
			Ban on Plastics & Penalty Imposed on Defaulters. (2016)	04
			Conversion of Dry Leaves Generated in BBMP Parks to Compost (2016, Kannada)	03
			Display of BBMP Officers Details in Public Domain (2016, Kannada)	04
			Effective Operation & Maintenance of MSW Plants (2016)	04
			Handling of Domestic Hazardous Waste (2016, Kannada)	02
			Insurance of MSW Plants (2016)	02
			Intensive Cleaning Program in Low Lying Area (2016, Kannada)	03
			Involvement of Education Institutions Under Swachh Bharat Mission (2016, Kannada)	05
			Involvement of Health Officers Staff in SWM (2016, Kannada)	05
			Involvement of Suchi Mitras in SWM Transportation (2016, Kannada)	03
			Odour Control & Disposal of RDF (2016)	02
			Press Note on Compulsory Waste Segregation at Source (2016, Kannada)	02
			Submission of Details Regarding Intensive Cleaning Campaign Identified Places (2016, Kannada)	02
			Transportation of MSW to Designated Places (2016, Kannada)	01
4	KMC SWM Department	SWM Circulars	Technical Sanction (2009, Kannada)	2
			Empowered Committee (2010, Kannada)	4
			Revised State Level Plastic Advisory Committee (2011, Kannada)	4
			Revised SWM Technical Committee (2012, Kannada)	4
			Plastic Ban (2016, Kannada)	5
			SBM Enhancement (2017, Kannada)	3
		SWM Reports	SWM Action Plan (2014, Kannada)	24
5	Reports	I.P.D Salappa Committee Report on the Improvement of Living & Working Conditions of Sweepers & Scavengers (1976)	175	
		Bangalore's Toxic Legacy- Investigating Mavallipura's Illegal Landfills Report by Sruthi S, Bhargavi S Rao & Mallesh K. R. (2010)	48	
		ESG Field Visit Report on State of Pourakarmikas in Bengaluru by Mallesh K.R, Pushpa, Harshvardhan B, Apoorva.V.P, Namrata & Sushant. (2017)	17	
		CPCB MSW Annual Report (2014-15)	70	
		CPCB Report on Status of SWM in Southern States (Undated)	63	
		Supreme Court Report on SWM in Class I Cities in India (1999)	204	
		BBMP Expert Committee on Central Public Health & Environmental Engineering Organization SWM Manual (2000)	663	
		BBMP Expert Committee on Municipal Waste Management- A Future With	42	

		No Landfills (2013)		
		CAG Performance Report on SWM (2014)		205
		GAIA Report – Waste Incineration : A Dying Technology (2003)		107
6	Strategy for SWM in Bengaluru	BBMP Strategy for A Clean Bengaluru (2015)		20
		ESG Strategy- To Make Bengaluru A Waste less City (2012)		10
7	Waste management Guidelines	Swachh Bharat Mission guidelines (2014)		53
		BBMP Guidelines on SWM (2015) Guidelines for Construction & Demolition Waste (2016)		17
				03
		Kerala Suchitwa Mission Technical Hand Book for Waste Management		210
8	Court Cases	ESG Lake Cases	Judgment in W.P. 817/08	64
			Judgment in W.P. 1841/06	15
			G.O. in CCC Nos. 1336 & 1401 of 2013	03
			G.O.s in 1336/13	08
		Justice N.K. Patil Report on Lakes in Karnataka	ESG Submission in W.P. 817/08	45
			Report Submitted by Committee in W.P. 817/08	26
			Justice Patil Report & Annexures – “Preservation of Lakes in the City of Bangalore” (2011)	37
		Forward Foundation NGT & SC Case	Judgment in O.A. 222/14 (2015)	108
			Judgment in O.A. 222/14 (2016)	74
			SC Order in C.A. 5016/16 (2016)	05
		NGT Suo Moto Bellandur Lake Case	Order in O.A. 217/17 and 125/17 (2017)	13
			Order in O.A. 217/17 and 125/17 (2017)	04
		Supreme Court Sukhdev Vihar Case	Petitions, Order and Annexures in W.P. 9909/2009 (2010)	80
9	Case Studies	BBMP Case Studies	Dry Leaf & Garden Waste Composting (Undated, English)	02
			Dry Leaf & Garden Waste Composting (Undated, Kannada)	02
		International Case Studies	Europe	European Commission Success Stories on Composting & Separate Collection (2000)
				70
			Recycling in Rome using Recycling Banks (Undated)	02
			Vietnam	Vietnam Factories to Turn Waste into Art (2016)
				04
		WESSA	My Carbon Foot Print (2016)	29
			Stepping up to the Sustainable Development Goals (2016)	44
		WEIGO	From Informal to	12

				Providers, Brazil (2016)	
			SACODI Project	Guidelines for Hazardous Waste Part I (2006)	239
				Guidelines for Hazardous Waste Part II (2006)	162
				Thanal Case Study	Zero Waste Kovalam
10	Short Films on SWM	ESG Films	How Can We Learn From Other Cities Across The World (ppt)	ESG Case Study	18
				Nagar Nyrmalya (Kannada with English Subtitles)	Directed by G.S.Bhaskar
				Ramesh Arvind message on SWM (Kannada+ English)	Directed by G.S.Bhaskar
		National Films	Grass Root Productions	Namooru Chandadooru (Kannada with English Subtitles)	Directed by B.Jayashree & G.S.Bhaskar
				Plastic Cow (English)	Directed by Kunal Vohra
				Nisarga Runa (English)	Directed by Shrikant Agawane
				Tamil Nadu(TN): Semi Underground Bins (Hindi)	Directed by TN Municipal Administration & Water Supply
				Asia's Cleanest Village (Hindi)	Directed by OMG! Yeh Mera India
				Home Composting (Instrumental)	Directed by 3 min 35 sec
				Kakoos	Directed by Divya

		International Films	Japan (English)	Waste Collection in Japan		1 min 08 sec
			Japan Waste Management & Recycling Technology	Created by Japan Environment Sanitation Centre	14 in 14 sec	
			How This Town Produces No Trash	Directed by Irene Carolina, Herrera. Seeker Stories	5 min 05 sec	
			New Zealand (NZ) (English)	NZ Waste Management Overview	Created by NZ Waste Management Department	4 min 48 sec
				Waste Management NZ	Created by NZ Waste Management Department	2 min 25 sec
			Columbia (English Subtitles)	The Waste Pickers of Bogota	Directed by Sara C, Andres M, Yanni Z. Minca Films Production.	12 min 10 sec
			Story of Stuff (English)	Story of Stuff	Directed by Louis Fox. Free Range Studios	21 min 19 sec
				Story of Electronics	Directed by Louis Fox. Free Range Studios	7 min 46 sec
				Story of Solutions	Directed by Louis Fox. Free Range Studios	9 min 07 sec
11	Songs	Garbage Gumma Songs on Solid Waste Management (Kannada) by Golhalli Shivprasad Produced by Grass Roots Production and ESG				35 min 41 sec
		Edited Version of Garbage Gumma Songs on Solid Waste Management (Kannada) by Golhalli Shivprasad Produced by Grass Roots Production and ESG				30 min 48 sec
12	Posters/Comic Books	Swachh Bharat Sanitation Posters				16 posters
		BBMP SWM Posters				6 posters
		SWMRT Awareness Posters				6 posters
		ESG SWM Posters				8 posters
		Thanal Posters on Pot Composting				16

